
Contribuțiile societății civile din Republica Moldova la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități

**Nicolae SALI,
Doctor, conferențiar
universitar**

Asociațiile active din domeniu protecției sociale a persoanelor cu dizabilități:

Denumirea organizației	Obiectivele:	Domenii majore de implicare:
<i>Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități</i>	<p>De a crește accesibilitatea și a de a îmbunătăți calitatea serviciilor prestate pentru persoanele cu dizabilități și familiile lor;</p> <p>De a coopera și a crește conștientizarea în rândul factorilor de decizie și a comunității privind drepturile persoanelor cu dizabilități, practicile pozitive și angajamentele naționale și internaționale asumate de către stat în domeniul persoanelor cu dizabilități;</p> <p>De a crește accesul la informația și dovezile ce permit influențarea într-o direcție pozitivă a politicilor publice ce vizează persoanele cu dizabilități și organizațiile lor;</p> <p>De a consolida parteneriate între organizațiile neguvernamentale și cu autoritățile publice locale și naționale în vederea dezvoltării de poziții comune;</p> <p>Promovarea lucrului calitativ al membrilor prin schimb de practici pozitive, promovarea și facilitarea instruirii și educației, desfășurarea de proiecte comune, consolidarea capacităților în managementul organizației și expertizei în dezvoltarea și prestarea serviciilor pentru persoanele cu dizabilități</p>	Implicare în calitatea de parteneri a divrselor proiecte pentru persoanele cu dizabilități.

Asociațiile active din domeniu protecției sociale a persoanelor cu dizabilități:

Denumirea organizației	Obiectivele:	Domenii majore de implicare:
<i>Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități</i>	<p>Realizarea apărării și promovarea drepturilor omului, în special a drepturilor persoanelor cu dizabilități;</p> <p>Informarea persoanelor cu dizabilități despre drepturile lor legale;</p> <p>Sensibilizarea opiniei publice referitor la problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități și familiile din care acestea fac parte;</p> <p>Contribuirea la creșterea nivelului de educație a persoanelor cu dizabilități în domeniul drepturilor omului și în special în domeniul drepturilor specifice acestor categorii de persoane.</p>	Protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități; Promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Asociațiile active din domeniu protecției sociale a persoanelor cu dizabilități:

Denumirea organizației	Obiectivele:	Domenii majore de implicare:
<i>Centrul de Zi „Speranța”</i>	<p>recuperarea multifuncțională, educațională a copiilor cu dizabilități;</p> <p>integrarea școlară și socială a copiilor cu dizabilități;</p> <p>consultarea copiilor și elaborarea unui program de reabilitare individualizat;</p> <p>pregătirea și instruirea părinților sau a tutorilor pentru a deveni membri activi ai echipei de intervenție;</p> <p>asigurarea copiilor care nu pot frecventa școala cu instruire conform curriculumului școlar;</p> <p>asigurarea copiilor cu cerințe speciale cu utilaje și materiale de suport necesare în procesul de recuperare și integrare socială;</p> <p>crearea condițiilor optime de dezvoltare a copiilor/tinerilor cu dizabilități prin identificarea de susținători sau titori pentru familiile acestora;</p> <p>consilierea familială;</p> <p>susținerea inițiativelor părinților de a crea organizații și servicii de reabilitare și întreținere;</p> <p>informarea publicului larg despre problemele persoanelor cu dizabilități;</p> <p>instruirea și pregătirea profesională a specialiștilor ce lucrează cu copilul cu cerințe speciale</p>	<p>Serviciul de recuperare multifuncțională</p> <p>Comisia consultativă și Școala părinților</p> <p>Instruire și asistență la domiciliu</p> <p>Primii pași spre profesionalizare</p> <p>Clubul zilei de odihnă și de socializare</p> <p>Informare și instruire continuă</p> <p>Susținerea educației incluzive</p>

Asociațiile active din domeniu protecției sociale a persoanelor cu dizabilități:

Denumirea organizației	Obiectivele:	Domenii majore de implicare:
<i>Asociația de Sprijin a Copiilor cu Handicap Fizic din Moldova (ASCHFM)</i>	Promovarea creării de servicii alternative instituționalizăr Elaborarea si înaintarea propunerilor de îmbunătățire a legislației în domeniu..	Întâlniri cu părinții în cadrul <i>Clubului părinților</i> (mese rotunde, seminare, ședințe, etc) Lobby în domeniul protecției sociale a familiilor dezavantajate Organizarea timpului liber (zile de naștere, sărbători, tabere de vară) Consiliere familială Ajutor reciproc în cazuri de urgență.

Promovarea și dezvoltarea politicilor de incluziune sociala a persoanelor cu dizabilități:

Implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități;

Implementarea Planului de Acțiuni al Consiliului Europei cu privire la dizabilitate (2006 – 2015);

Elaborarea sau modificarea legislației în vigoare, privind drepturile persoanelor cu dizabilități, conform standardelor europene;

Schimbarea metodologiei de evaluare a dizabilității și încurajarea incluziunii sociale și participării active în viața societății a persoanelor cu dizabilități;

Promovarea politicilor de incluziune în câmpul muncii sau a altor activități ocupaționale pentru persoanele cu dizabilități;

Dezvoltarea serviciilor de suport (serviciul de asistență personală) pentru persoanele cu dizabilități.

Inițiativa de creare a ONG-urilor

Ideea unui grup de inițiativă local	78.0%
Ideia altei ONG	5.4%
În rezultatul instituționalizării unui proiect sau program	4.5%
La inițiativa unei persoane	2.9%
La inițiativa autorităților publice locale (instituții de stat)	2.5%
Ideea unui / mai multor finanțatori	1.8%
Altceva	3.6%
NȘ/NR	1.3%

Motivele de creare a ONG

Rezolvarea unor probleme din localitate / țară	60.3%
Realizarea intereselor cetățenești, profesionale	13.5%
Rezolvarea problemelor membrilor organizației	8.1%
Desfășurarea activității în comun	5.9%
Obținerea accesului la sursele de finanțare	4.1%
Obținerea veniturilor suplimentare din activitatea proprie	0.3%
Alte	7.8%

Voluntari în organizație(procente)

Prezența voluntarilor	Feminin	Masculin
1 voluntar	5,6	3,8
2-5 voluntari	44,4	51,4
6-10 voluntari	12	15,2
11-20 voluntari	18,5	13,3
Peste 20 de voluntari	19,4	16,2
Procent	100	100

Cauzele datorită cărora există problema incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități

Cauzele	Grupurile implicate
Lipsa cadrului normativ corespunzător, a mecanismelor eficiente de implementare în practică a legilor și a voinței politice de a acorda prioritate problemelor persoanelor cu dizabilități.	Autoritățile de stat
Lipsa de coeziune și consens în acțiunile ONG-urilor din domeniu.	ONG-urile din domeniu
Există multiple bariere de atitudine și de mediu, care duc la izolarea persoanele cu dizabilități.	Societatea în general

Perspective pe viitor

- ◆ O problemă actuală care ar putea fi studiată este problema legitimității constituționale a ONG-urilor din domeniul protecției persoanelor cu dizabilități. Ar fi utile unele proiecte sau elaborări pentru îmbunătățirea cadrului legislativ de funcționare a acestor organizații. Este interesant de studiat în ce măsură și prin ce modalități însăși societatea civică participă la crearea acestui cadru.
- ◆ Deoarece sfera de stat și cea privată a vieții sociale nu sunt izolate ci se află într-o legătură strânsă, ar trebui de asemenea de cercetat contribuțiile ONG -urilor la crearea unor parteneriate viabile dintre aceste două sfere.
- ◆ Din punct de vedere sociologic, o problemă care poate fi examinată în cercetările următoare este cea a stabilirii metodologiei adecvate studierii societății civile. De asemenea, pe baza acestei metodologii, de a delimita exact instituțiile de stat de cele ale societății civile și de a determina exact funcțiile celor din urmă.
- ◆ Este posibilă și necesară de asemenea cercetarea mecanismelor de interacțiune dintre instituțiile dependente de stat și cele autonome ale societății civile la noi în republică. De asemenea și efectele pe care le poate avea constituirea unei societăți civice pentru stabilirea unei reale democrații în Republica Moldova.

Personalități, membri ai ONG-urilor ce contribuie activ la soluționarea problemelor persoanelor cu dizabilități

- ◆ *Sergiu Ostaf*, Director, Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului; Membru al Consiliului Național al ONG.
- ◆ *Daniela Terzi-Barbăroșie*, Directoare, Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”; Membru al Consiliului Național al ONG.
- ◆ *Antonița Fonari*, Secretar General, Consiliul Național al ONG din R. Moldova; Membru, Consiliul Coordonator, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Elena Burcă*, Președinte, Forul organizațiilor de femei din R. Moldova; Membru al Consiliului Coordonator, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Eduard Mihalaș*, Director, Asociația „Tinerii pentru dreptul la viață”; Secretariat Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Ala Iațco*, Președinte, Uniunea pentru Prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova; Membru Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Rodica Comendant*, Director Executiv, Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive; Membru Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Boris Balanețkii*, Director executiv al Centrului de informații „GenderDoc-M”; Membru Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Alexei Leorda*, Președinte Asociația “Reforme Medicale”; Personalități, membri ai ONG-urilor ce contribuie activ la soluționarea problemelor persoanelor cu dizabilități; Membru UORN / Rețea SIDA.

Personalități, membri ai ONG-urilor ce contribuie activ la soluționarea problemelor persoanelor cu dizabilități

- ◆ *Alexei Leorda*, Președinte Asociația “Reforme Medicale”;
Membru UORN / Rețea SIDA.
- ◆ *Viorica Cojocar*, Director al Centrului de Zi „Speranța”;
Membru APSCF / Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Jana Costachi*, Președinte de Onoare, Rețeaua ONG din Domeniul Social
- ◆ *Viorel Soltan*, Director al Centrului de Politici și Analize în Sănătate
- ◆ *Sandu Coica*, Consiliul Național al Tineretului din Moldova;
Membru Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Natalia Cojohari*, Consiliul Național al Tineretului din Moldova;
Membru Rețea SIDA, Rețeaua ONG din Domeniul Social.
- ◆ *Asea Răilean*, Director Executiv, Asociația „Soarta”.
- ◆ *Natalia Postolachi*, Coordonator Programe sociale, Asociația „Pro Cooperare Regională”.
- ◆ *Viorica Gorobeș*, Asociația „Tradiție”.
- ◆ *Aurelia Zaporozjan*, Centrul de găzduire pentru persoane fără adăpost „Reîntoarcere”.
- ◆ *Nicolae Ciocan*, Director, Keystone Human Services International Moldova Association.
- ◆ *Alexei Tulbure*, Director Executiv, Adunarea Cetățenească Helsinki din Moldova.
- ◆ *Olga Osadci*, doctorand în jurnalism și științe ale comunicării.